

Beleidsplan Protestantse Gemeente Odijk 2014-2018

Versie 1.0 / 17 januari 2014

H1 Inleiding

Onze gemeente is een gemeente van de Protestantse Kerk in Nederland, de PKN. Daarmee onderschrijven wij als gemeente de Kerkorde en de uitvoeringsbepalingen en de visie en missie van de PKN zoals verwoord in de rapporten *Leren leven van de Verwondering* en *De Hartslag van het leven*. De PKN is een christelijke kerk die op haar wijze Christus probeert na te volgen. Het verhaal van het evangelie zoals dat gestalte kreeg in het leven van Jezus is haar bron.

De Protestante Gemeente in Odijk maakt deel uit van de financiële en de bestuurlijke structuur van die kerk. Kerkordelijk gezien is iedere gemeente verplicht om regelmatig een beleidsplan te maken c.q. bij te stellen.

Het beleidsplan geeft richting aan de wijze waarop wij in Odijk gemeente van Christus willen zijn. We sluiten daarbij aan op beleidslijnen die in het beleidsplan *Omzien naar elkaar* (2004) en het beleidsplan uit 2009 zijn uitgezet.

Het beleidsplan is een hulpmiddel voor de opbouw en ontwikkeling van onze kerkgemeenschap. En is bedoeld voor alle geledingen om te komen tot samenhangende en weloverwogen beslissingen.

We hebben onderstaande procedure gevolgd om tot een beleidsplan te komen:

1. De verschillende groepen, colleges en raden hebben in 2012-2013 hun eigen beleidsplannen op verzoek van de kerkenraad geactualiseerd.
2. Aan de hand van een consolidatie van de aangeleverde input is door het moderamen een concept beleidsplan 2014-2018 opgesteld. Het concept beleidsplan is door de kerkenraad op 16 januari 2014 besproken en aangevuld.
3. Het beleidsplan is tijdens een gemeenteavond op 29 januari 2014 toegelicht aan de gemeenteleden.

In dit beleidsplan wordt in hoofdstuk 2 onze algemene visie en missie beschreven. Daarna volgt het uitgebreide hoofdstuk 3 met de uitwerking van de missie en visie in beleidsvoornemens langs de volgende beleidsterreinen:

- 3.1 Algemeen
- 3.2 Kerkrentmeesters
- 3.3 Diaconaat
- 3.4 Pastoraat, vorming en toerusting
- 3.5 Jeugd en jongeren
- 3.6 Samenwerking met andere kerken

Hoofdstuk 4 bevat informatie over de getalsmatige ontwikkeling van onze gemeente en in hoofdstuk 5 wordt tenslotte aandacht besteed aan de kerkgeschiedenis van Odijk.

Dit beleidsplan beoogt geen beschrijving te geven van de organisatorische inrichting van de gemeente, daarvoor wordt verwezen naar het Vademecum.

H2 Missie en visie

Missie

Onze gemeente wil een brede kerkelijke gemeenschap zijn, waarin plaats is voor mensen die het geloof op verschillende manieren beleven en die daarmee elkaar aanvullen en verrijken. Wat ons bindt zijn de verhalen uit de Bijbel, die ons inspireren en ons helpen in ons verlangen om de weg van Jezus Christus te gaan.

Visie

In de concrete uitwerking van onze missie maken we gebruik van de metafoor van de kerk als herberg. De kerk als herberg roept een beeld op van een kerk die staat langs de levensweg van mensen, open en gastvrij is, uitnodigend is. Een kerk die niet probeert mensen binnen te houden, maar hen van al het nodige voorziet zodat zij hun eigen weg gesterkt, misschien zelfs met blijdschap kunnen vervolgen. Een kerk die dorpsgenoten en passanten de kans geeft op verhaal te komen, hun verhaal te vertellen en naar dat van anderen luisteren; die ook de mogelijkheid biedt voor beraad om samen in actie te komen; maar die ook gezelligheid, rust en ontspanning brengt.

Daarnaast spiegelen we ons aan de treffende typering van Karl Barth voor gemeenteopbouw:

- De handen uit de mouwen steken (dimensie van dienst);
- De handen zo nu en dan in de schoot laten rusten en je samen verheugen (dimensie van vieren en gemeenschap);
- De handen van tijd tot tijd ook vouwen (dimensie van omgang met God).

De volgende kernwoorden geven de identiteit van de Protestantse Gemeente te Odijk weer (bron: beleidsplan 2009-2013).

- Emmaüs-verhaal als inspiratie
- Kerk openstaand voor het hele dorp, met verscheidenheid als consequentie
- Openheid
- Maatschappelijk betrokken
- Gastvrij
- Geborgenheid

Ontwikkelingen op geestelijk en maatschappelijk gebied

In het ontwikkelen van beleid zijn we gericht op wat er zich in de plaatselijke gemeente afspeelt. Daarnaast is het ook belangrijk om rekening te houden met externe factoren; we staan als gemeente midden in de samenleving en zoeken naar aansluiting op de ontwikkelingen in de samenleving.

Van individualiteit naar verbondenheid

In de laatste decennia heeft het individualisme hoogtij gevierd. We hebben ons leven sterk begrensd en hebben ons eigen wereldje gebouwd. Wij bepalen wie daar deel van uitmaakt. De contacten die we aangaan zijn vrijblijvend en worden gekenmerkt door een eilandencultuur. De toenemende individualisering en het gevoel dat we maar een klein los elementje zijn in deze grote wereld, versterkt de behoefte aan verbondenheid, veiligheid en zekerheid. Mensen snakken naar meer openheid en vastigheid. Er is meer bereidheid om deel uit te maken van een kleiner verband waar je van betekenis kunt zijn en jezelf kunt zijn.

Van staatszorg naar naastenzorg

De onbetaalbare verzorgingsstaat wordt ingeperkt. De politiek is hard bezig om de bevolking op te roepen meer zorg voor elkaar te dragen. Er wordt een groter beroep gedaan op persoonlijke netwerken van mensen, zoals (onbetaalde) mantelzorg. De overheid komt met minder zorgaanbod, en stimuleert de naastenzorg. De versoering van De Wet op de maatschappelijke ondersteuning is hier een voorbeeld van.

De kerk kan van grote betekenis zijn in de participatiesamenleving. Het hoort bij de identiteit van de kerk om zorg te dragen voor de naasten. De kerken willen pastorale en diaconale zorg geven, dat zien we zelfs als onze primaire taak. Onze rol hierbij is in de tweede helft van de twintigste eeuw vanwege de verzorgingsstaat kleiner geworden, maar we zijn van harte bereid een deel daarvan nu weer op ons te nemen.

Behoeftte aan zingeving

De ervaring van velen is dat het bepaald niet meer vanzelfsprekend is om (actief) lid te zijn van een kerkgemeenschap. Tegelijkertijd is er constante behoefte aan zingeving, normen en waarden en kan meer dan ooit openlijk worden gesproken over geloofsovertuigingen. Als het maar niet opdringerig is en mensen een eigen keuze kunnen maken.

Kerkgangers en andere gemeenteleden beschikken over steeds minder kennis van de bijbel en zoeken naar andere wegen om de bijbelverhalen betekenisvol te laten zijn.

Gemeenschapszin

Bovengenoemde tendensen voor de komende jaren bieden ruimte voor de gemeente van Jezus Christus. Door alles heen blijft er behoefte aan een balans tussen individualisme en gemeenschap. Als mensen kunnen we uiteindelijk niet negeren dat wat God zelf in de mens heeft gelegd, namelijk het diepe verlangen naar gemeenschap.

Als gemeente van Christus willen we een zorgzame gemeente zijn. Een gemeente waarin de zorg en aandacht voor elkaar hoog in het vaandel staat. Waar gemeenteleden en dorpsgenoten een bestemming vinden in hun zoektocht naar verbondenheid en bezinning.

H3 Uitwerking van de missie en visie in beleidsvoornemens

3.1 Algemeen

De Protestantse Gemeente Odijk maakt deel uit van de Protestantse Kerk in Nederland. Ze staat in de eeuwenlange traditie van de algemene christelijke kerk, die belijdt dat Jezus Christus Heer en Verlosser van de wereld is.

De Protestantse Gemeente Odijk is een veelkleurig mozaïek van gemeenteleden met verschillende achtergrond en geloofsbeleving. Die verscheidenheid versterkt de solidariteit. We hebben elkaar nodig om kerk te zijn, in deze tijd, in ons dorp. In navolging van Christus willen wij als gemeente een scherp oog, een ruim hart en gulle handen hebben voor de kwetsbaren, dichtbij en ver weg.

Eenheid in verscheidenheid

Zoals in een mozaïek geen enkel steentje kan ontbreken en elke steen een eigen plaats, grootte, kleur en functie heeft om een gezamenlijk beeld te vormen, zo vormt de veelkleurigheid van onze gemeenteleden één samenhangend geheel. Die onderlinge samenhang is ook een opdracht en een uitdaging. In Bijbelse termen: de Protestantse Gemeente Odijk wil lichaam van Christus zijn met vele leden, die hun diversiteit positief inzetten ten dienste van dat lichaam. Elk lid levert hieraan zijn eigen bijzondere bijdrage en daarin waarderen de leden elkaar en herkennen elkaar dusdanig, dat zij weten dat zij elkaar nodig hebben. Deze onderlinge samenhang en solidariteit zijn geen vraag maar opdracht, zodat de Protestantse Gemeente Odijk gericht kan blijven op haar leven met God, met elkaar en in de samenleving waar zij deel van uitmaakt. Als kerk staan we in de traditie van belijden, vieren, dienen, leren en delen. Deze traditie willen wij binnen onze gemeente gestalte geven.

Dorpskerk

Onze samenleving laat zich typeren als enerzijds diep beïnvloed door de secularisatie anderzijds door nieuwe religiositeit en door de aanwezigheid van (aanhangers van) andere religies. Enerzijds hechten burgers aan individuele vrijheid en heeft men een grote reserve ten aanzien van bindingen aan instituten, anderzijds is er een groot verlangen naar oude en vooral wellicht nieuwere vormen van gemeenschap. Ook de moderne mens kent het verlangen naar gemeenschap. In die samenleving staat de Protestantse Gemeente in Odijk.

Het bovengenoemde vraagt om een duidelijke presentie van onze kerk in het dorp. Getuigend en luisterend, vrijmoedig en dialogisch vertolkt brengen we in beeld wat ons beweegt vanuit het evangelie. Wij doen dat in oecumenisch verband en in ontmoetingen met de burgerlijke overheid.

De Protestantse Gemeente Odijk wil voor de inwoners van Odijk en omliggende dorpskernen een zichtbare en aantrekkelijke gemeente zijn. Wij willen een herkenbare en betrouwbare partner zijn van het gemeentebestuur, het sociale domein en ieder die daarbinnen het goede zoekt voor het dorp en haar bewoners.

Niet voor niets staan de deuren in de maquette van de Emmaüsgangers (Witte Kerkje) naar buiten open. We willen een open en gastvrije gemeente zijn. Een plek waar mensen zich thuis kunnen voelen en ook thuis kunnen komen.

Beleidsvoornemen:

- *Versterken van de profilering van onze gemeente als deel van de leefgemeenschap in het dorp. In dit verband starten we met een pilot Inloopmorgen in het Witte Kerkje, en gaan we ervaring opdoen met het organiseren van plaatselijke Open Debatten waarin opinieleiders aan het woord komen.*

Ontwikkeling van geloof en dialoog in kleine groepen

Met betrekking tot het pastoraat, de catechese en de vorming en toerusting van de gemeente is het beleid gericht op de ontwikkeling van geloof en spiritualiteit van haar leden en op gemeenschapsvormende activiteiten ten behoeve van diverse leeftijdsgroepen en themagroepen.

Door de tendens van individualiteit naar verbondenheid wordt de rol van de kleine groep steeds belangrijker. Het is daarom belangrijk om te blijven investeren in groepen (huiskringen, themagroepen, voorbereidingsgroepen) en gemeenschapsbindende activiteiten.

Beleidsvoornemen:

- *We stimuleren het geloofsgesprek in onze gemeente door het opstarten en ondersteunen van (bijbel) kringen en groeps gesprekken. Bestaande kringen worden aangemoedigd om door te gaan en nieuwe toerustingskringen worden geïnitieerd (o.a. toerustingskring voor senioren Meer geluk dan grijsheid, toerustingskring Kennismaken met het geloof, gesprekskring Geloofsopvoeding voor doopouders).*

Eredienst

In de erediensten klopt het hart van de kerk. Daar houden we de lofzang gaande, daar wordt het Evangelie verkondigd en vieren we de sacramenten van doop en avondmaal. De kerkenraad geeft ruimte aan de verschillende stromingen in de gemeente door (zondags)vieringen met een verschillend karakter - ook in oecumenisch verband.

In de reguliere diensten wordt het liturgieboekje van de gemeente gebruikt. In 2003 is dit boekje voor het laatst herzien. Dit liturgieboekje functioneert nog prima. Bij een eventuele herdruk kan een enkel foutje worden gecorrigeerd.

In 2013 is het nieuwe liedboek ingevoerd.

Beleidsvoornemen:

- *De introductie van het nieuwe liedboek vergroot het repertoire aan zangbegeleiding. In samenspraak met consistorie, cantorij en organisten geven we actief ruimte aan nieuwe vormen van muzikale begeleiding.*

De afgelopen jaren is het aantal gemeenteleden dat de 9.00 uurs dienst bezoekt (thans nog ingepland tussen de startzondag in september en Pinksteren, tenzij er een gastpredikant is) geleidelijk afgenomen. De initiële aanleiding van deze vroege ochtenddienst – noodzakelijke overloop van de tweede dienst – is niet meer aan de orde. De kosten en de inzet van vrijwilligers met betrekking tot deze vroege dienst staan zo langzamerhand niet meer in verhouding. Bovendien beschikken we – anders dan bij de start van de extra kerkdienst 25 jaar geleden – over een voortreffelijke geluidsverbinding met de Consistorie.

Beleidsvoornemen:

- *In deze beleidsplanperiode komt de kerkdienst van 9.00 uur te vervallen (behalve op de hoofdeestdagen). In het besluitvormingsproces zal zorgvuldig gecommuniceerd worden, met name met de vaste groep bezoekers van de 9.00 uurs dienst.*

Vrijwilligers

De gemeente bestaat uit leden die ieder hun eigen talenten en mogelijkheden hebben. Eén van de belangrijkste taken van vrijwilligersbeleid is misschien wel het benadrukken van een goede mix van 'oude getrouwen' en 'nieuwe kortverbanders'. Deze mix is nodig voor zowel het voortbestaan van als de ontwikkeling van nieuwe creativiteit in de gemeente. Alléén met nieuwe kortverbanders zal de continuïteit verdwijnen. Alléén met een oude kern van vrijwilligers lukt het ook niet meer: zij lopen de kans op te branden. Binnen de Protestantse Gemeente Odijk zijn ruim 200 vrijwilligers actief. Het is van groot belang om zuinig te zijn op onze vrijwilligers en hen op alle mogelijke manieren te motiveren en ondersteunen.

Met het toenemen van de gemiddelde leeftijd van de vrijwilligers stijgt de zorg en de moeite om alle gremia bezet te houden. Met name het quotum ambtsdragers staat onder druk. Waar mogelijk zullen we creatief omgaan met de bemensing en de vergaderlast die aan het lidmaatschap van de kerkenraad is gekoppeld.

Beleidsvoornemen:

- *Bezinning over de mogelijkheid om wijkcoördinatoren te laten rouleren in kerkenraadsvergaderingen zonder ouderling te hoeven worden en/of om pastoraal ouderlingschap aan te bieden zonder vanzelfsprekend ook alle kerkenraadsvergaderingen te hoeven bezoeken.*

Indien de komende jaren blijkt dat we als gemeente onvoldoende draagkracht hebben voor het continueren van alle activiteiten en werkgroepen, dan zullen we kritisch moeten beschouwen welke inspanningen niet langer voortgezet kunnen worden.

Beleidsvoornemen:

- *Activeren van een nieuwe groep vrijwilligers, met name ook uit de groep minder betrokken gemeenteleden.*

Ouderen

Tot op hoge leeftijd nemen ouderen vandaag deel aan het maatschappelijk verkeer. Of in onze maatschappij genoeg wordt gedaan met de ervaring en de wijsheid van ouderen valt te betwijfelen en of dat in de kerk voldoende gebeurt, is ook de vraag. Van oudsher krijgen ouderen in de kerk vanuit diaconie en pastoraat relatief veel aandacht. Vrijwilligerswerk wordt ingezet om de ouderen te

bezoeken en ook in het kringwerk vinden we op deze doelgroep gerichte activiteiten. Toch staat dit reguliere ouderenwerk onder druk. Het bezoekwerk krijgt niet gemakkelijk nieuwe vrijwilligers en de ouderen zelf sluiten zich niet vanzelf aan bij de bestaande activiteiten in de kerk. Een serieus probleem bij ouderen is de eenzaamheid van hen die aan huis gebonden zijn. Gezien de voortgaande vergrijzing, de terugloop van het aantal vrijwilligers en de culturele omslag in de doelgroep is het van groot belang dat we beleid voeren om ouderen te activeren en te ondersteunen.

Beleidsvoornemen:

- *Intensiveren van het bezoekwerk onder ouderen in combinatie met het activeren van ouderen om deel te nemen aan activiteiten en kringen. In dit verband zal gestart worden met de toerustingskring Meer geluk dan Grijsheid en zal geïnvesteerd worden in deskundigheidsbevordering rondom het thema rouw.*
- *Continueren betrokkenheid bij het Platform Eenzaamheidsbestrijding.*

Lange termijn scenario

Als de trend van afnemende kerkelijke betrokkenheid zich in de komende jaren voortzet, zal het aantal gemeenteleden op den duur afnemen. De Protestantse Gemeente Odijk lijkt daarmee een kleine gemeente te zullen blijven, die op de middellange termijn financiële problemen kan verwachten. Daarin verschilt zij niet van de andere gemeenten in het Kromme Rijngebied, zodat op den duur enige vorm van samenwerking nodig kan worden.

Beleidsvoornemen:

- *Aan het eind van deze beleidsplanperiode beschikken we over een lange termijn scenario waarin verschillende vormen van samenwerking met andere gemeenten binnen de Classis Zeist zijn opgenomen.*

Duurzaamheid

De maatschappelijke betrokkenheid van onze gemeente komt niet alleen tot uiting in de aandacht voor onze gemeenteleden/dorpsgenoten, onze diaconale activiteiten en onze bijdrage aan de wereldkerk.

Wij willen ook bewust vormgeven aan een duurzaam, eerlijk en rechtvaardig gemeente-zijn.

Beleidsvoornemen:

- *In deze beleidsplanperiode sluiten we ons aan bij het initiatief De Groene Kerk en activeren wij enkele gemeenteleden om in werkgroepverband een bijdrage te leveren aan de 'vergroening' van het Witte Kerkje.*

3.2 Kerkrentmeesters

In samenwerking met kerkenraad, werkgroepen, commissies, vrijwilligers en alle gemeenteleden heeft het college van kerkrentmeesters de taak om te zorgen voor het beheer van geld en goederen en voor de geldwerving met het oog op de volgende activiteiten en zaken:

- het traktement van de predikant(en) en de afdrachten aan de landelijke kerk;
- de eredienst en de kerkmuziek;
- het kerkterrein met het Witte Kerkje, de Meenthoek, de pastorie en de begraafplaats;
- het pastoraat, de catechese, de vorming en toerusting, de activiteiten en de media van de gemeente;
- de ledenadministratie en de archieven.

Algemeen

Het financieel en materieel beleid van de kerkenraad voor de periode 2010-2015 is gericht op de continuering en consolidering van de situatie waarin de gemeente zich in 2009 bevindt. Dat betekent:

- zo mogelijk een sluitende begroting, maar een klein tekort (tot maximaal € 5.000) wordt acceptabel geacht;
- bekostiging van traktementen, solidariteitskas, quotum en gemeente activiteiten uit de vrijwillige bijdrage en collecten (het levend geld)
- zoveel mogelijk in stand houding van de huidige reserve met het oog op de toekomst van de gemeente. Een lichte intering kan worden geaccepteerd echter met niet meer dan 5% over de beleidsperiode.

Dit is alleen mogelijk bij:

- een jaarlijkse groei van de vrijwillige bijdragen en collecten met het inflatiepercentage
- jaarlijkse aanpassing van tarieven van de verhuur van het kerkgebouw en de Meenthoek
- een zuinige 'levensstijl' door het toekennen van budgetten. Voor nieuwe activiteiten moeten nieuwe inkomsten komen of deze activiteiten moeten in plaats van andere bestaande activiteiten komen.
- het aanspreken van het vermogen bij zeer beperkte tekorten en in bijzondere situaties of voor eenmalige zaken die nodig zijn voor de instandhouding van onze gemeente - voor zover deze uitgaven niet in aanmerking komen voor een speciale wervingsactie.

Predikantsplaats

Ten aanzien van het traktement van de predikant(en) en de afdrachten aan de landelijke kerk is het beleid van de kerkenraad gericht op de instandhouding van een volledige 'predikantsplaats' in Odijk. De kerkenraad heeft in 2009 bewust gekozen voor een periode van tien jaar voor het instandhouden van een fulltime predikantsplaats. Mochten uitgaven op dit terrein de inkomsten overstijgen dan kan in de komende vijf jaar op zeer beperkte schaal een beroep gedaan worden op de reserves. Daarna zal beperking van de predikantsplaats of samenwerking met andere gemeenten een optie worden.

Beleidsvoornemen:

- *In 2018 zal opnieuw positie genomen worden met betrekking tot het invullen van de predikantsplaats.*

Beheer en onderhoud kerkterrein en gebouwen

Op het kerkterrein liggen op dit moment de eeuwenoude kerk met de consistoriekamer, de schapenwei met daaronder de fundamenten van de oude Romaanse kerk, de begraafplaats, de pastorie met de tuin, de Meenthoek en de kerktuin. Het geheel heeft een grote historische waarde zowel voor de kerkgemeenschap als voor het dorp. De kerkenraad rekent het tot haar taak om dit complex voor kerkgemeenschap en dorp in stand te houden.

De afgelopen jaren is het onderhoud van terrein en de gebouwen op peil gehouden waardoor de uitgaven in de komende vijf jaar hoofdzakelijk in de onderhoudssfeer zullen liggen. Ten aanzien van het kerkterrein, het Witte Kerkje, de Meenthoek, de pastorie en de begraafplaats is het beleid van de kerkenraad gericht op de instandhouding van de situatie zoals die in 2012 bestond.

Beleidsvoornemen:

- *Actief(blijven) zoeken naar exploitatiemogelijkheden van het kerkgebouw, bijv. Huwelijksvieringen van buiten de gemeente.*
- *Plaatselijke goodwill voor het kerkgebouw versterken via PR activiteiten onder meer via de website en de plaatselijke pers.*

De begraafplaats kent een eigen financieel beheer van haar gelden. Dit fonds is zodanig van omvang dat er in deze beleidsperiode geen zorgen bestaan voor de toekomst van de begraafplaats. De kerkrentmeesters zorgen voor de continuïteit van dit beheer en het onderhoud.

Beleidsvoornemen:

- *In samenspraak met de beheerder moet het lange termijn gebruik van de begraafplaats jaarlijks zorgvuldig worden gezien en zo nodig moeten er plannen worden opgesteld voor een verantwoorde ruiming van oude graven, waarbij aandacht moet worden besteed aan het bewaren van oude grafstenen als onderdeel van de geschiedenis van de gemeenschap.*

Stichting Vrienden van het Witte kerkje

De Stichting Vrienden van het Witte Kerkje is opgericht met als hoofddoel de instandhouding van het kerkgebouw en de gezichtsbepalende elementen van het kerkterrein. Daarnaast richt de stichting zich op doelen binnen de dorpsgemeenschap van Odijk.

Met het oog op de samenwerking tussen kerkenraad en stichting is in 1997 een convenant tot stand gekomen waarbij twee afgevaardigde namens de kerkenraad (uit kringen van diakonie en kerkrentmeesters) zitting hebben in het bestuur.

De Stichting kan tot subsidiering van een project besluiten op aanvraag van het college van kerkrentmeesters.

Beleidsvoornemen:

- *Ondersteuning vanuit de kerkgemeenschap bij de werving van vrijwilligers voor de kringloopwinkel van de Stichting Vrienden van het Witte Kerkje.*
- *Streven naar intensief contact tussen het college van kerkrentmeesters en de Stichting Vrienden van het Witte Kerkje.*

Kerkmuziek, kerkmusici en instrumenten

Ten aanzien van de eredienst en de kerkmuziek is het beleid van de kerkenraad voor de kerkmuziek is gericht op de pluriformiteit van de gemeente in spiritualiteit en liturgie; de beleidsruimte wordt bepaald door de financiële mogelijkheden van de gemeente.

In 2003 hebben gemeenteleden het door de kerkenraad ondersteund initiatief genomen tot oprichting van een cantorij die een beperkt aantal malen per jaar een bijdrage levert aan de eredienst onder leiding van een cantor/cantrix. Er is jaarlijks een overleg met de coördinator organisten en het college van kerkrentmeesters.

Het orgel bevindt zich na groot onderhoud in 2011 in goede staat. Het onderhoud van het orgel dient vervolgens systematisch en jaarlijks plaats te vinden volgens een nader op te stellen schema zodat het volgende groot onderhoud niet eerder dan 2040 hoeft plaats te vinden.

Het huidige beleid inzake kerkmuziek, kerkmusici en instrumenten wordt voortgezet.

Kerkblad en website

Het kerkblad en de website zijn van wezenlijk belang voor het beeld en de communicatie van de kerkgemeenschap naar binnen en naar buiten.

Beleidsvoornemen:

- *In deze beleidsperiode zal (via de PR-cie) aan vormgeving van kerkblad en website extra aandacht besteed worden. Gemeenteleden krijgen de mogelijkheid om het kerknieuws per email te ontvangen.*

Archief en registers

De ledenregistratie wordt al vele jaren door een vrijwilliger met grote nauwgezetheid verzorgd. Ondersteund door een terzake deskundig gemeentelid worden de registers van Odijk beheerd op de computer.

In 2011 is het oude SMRA-programma vervangen wordt door de nieuwe PKN-ledenregistratie. Via het ledenregister verzorgt één van de kerkrentmeesters de geldwerving via de actie Kerkbalans in al zijn facetten en met medewerking van vrijwilligers.

In de Meenthoek beschikt de gemeente over een aparte archiefruimte. In de PKN gelden richtlijnen voor het bewaren van registers en stukken, die door kerkenraad, diaconie en kerkrentmeesters in acht moeten worden genomen. Naast een bescheiden collectie boeken over de geschiedenis van Odijk en haar kerk is ook beeldmateriaal bewaard van hoogtepunten uit het meer recente verleden. De kerkrentmeesters zijn verantwoordelijk voor het archiveren, het opbergen en bewaren van het bovengenoemde materiaal. Zij benoemen een archiefbeheerder.

Beleidsvoornemen:

- *Het archief wordt opgeschoond door een archief werkgroep en daar waar dit kan overgebracht naar het Regionaal Historisch Centrum in Wijk bij Duurstede.*

Geldwerving / actie kerkbalans

Meer dan ooit wordt aandacht besteed aan een zorgvuldige uitvoering van de actie kerkbalans en de daarop volgende inning van de gelden. Regelmatige informatie over de stand van zaken bevordert betrokkenheid en daarmee de bereidheid tot geven. Het doel en de besteding van de landelijke en plaatselijke collecten moet gemeenteleden duidelijk zijn.

Beleidsvoornemen:

- *Speciale aandacht zal worden besteed aan de fiscale mogelijkheden van giften en legaten.*
- *Samenhangende informatie door het jaar heen in het kerkblad, op de website, tijdens kerkbalans en rond collecten over financiële stand van zaken.*

3.3 Diaconaat

De gemeente van Christus is geroepen tot de dienst van barmhartigheid en gerechtigheid in haar omgeving en elders in de wereld. Het is de taak van de diaconie de gemeente te dienen bij de uitvoering van haar diaconale opdracht en de gemeente daartoe zo veel mogelijk toe te rusten.

De diaconie probeert de liefde voor de naaste en het omzien naar elkaar praktisch gestalte te geven. Dit houdt in het geven en doen geven van zorg en hulpverlening aan mensen die dat, om welke reden ook, nodig hebben. Het kan gaan om mensen binnen de gemeente of daarbuiten, in binnenland of buitenland.

Diaconale gemeente

De diaconale taak hoort tot het wezen van de kerk. Het gaat erom dat de kerkelijke gemeente ook een diaconale gemeente is. Dat betekent dat diaconaat niet alleen een zaak is van de diaconie, maar een zaak die heel de gemeente raakt.

De diaconie constateert dat het diaconale aspect van de kerkelijke gemeente meer aandacht nodig heeft in de eredienst.

Beleidsvoornemen:

- *In overleg met de predikant zal jaarlijks ingeroosterd worden in welke diensten speciale aandacht komt voor de dienst van de kerk aan de wereld. In het algemeen zal in de gebeden meer aandacht komen voor mensen die hulp behoeven.*
- *We doen mee met het project in de 40-dagentijd van Kerk in Actie.*

De diaconie heeft vernomen dat in de gemeente het werk van de diaconie onvoldoende bekend is.

Beleidsvoornemen:

- *De communicatie verbeteren. Dit onder meer via de website.*

Diaconie en ZWO

In verband met de bemensing vallen sinds 2009 de activiteiten voor Zending, Werelddiaconaat en Ontwikkelingswerk rechtstreeks onder de Diaconie. Zending valt kerkordelijk direct onder de Kerkenraad. In het kader van ZWO geeft de Diaconie ook aandacht aan zendingsactiviteiten. Gezien de geringe bezetting van de Diaconie ligt de nadruk echter op diaconale activiteiten, al worden zendingsactiviteiten en projecten, zoals het Nederlands Bijbelgenootschap, wel ondersteund.

De Protestantse Gemeente Odijk heeft in de vorige beleidsplanperiode, georganiseerd door de Diaconie, deelgenomen aan een gezondheidszorg- en voorlichtingsproject rond HIV in Puapua, samen met de Protestantse Gemeente in Bunnik.

Beleidsvoornemen:

- *In 2014 starten met een nieuw diaconaal project in Zuid-Amerika, samen met de diaconie van Bunnik. Dit nieuwe diaconale project krijgt een eigen organisatie, welke in onze gemeente verankerd is in de diaconie.*

Directe hulpverlening aan personen

De Diaconie verleent directe hulpverlening in de vorm van goederen, diensten of geld via leningen of schenkingen. In de huidige samenleving wordt steeds meer een beroep gedaan op mantelzorg. Niet iedereen heeft echter een toereikend netwerk van mantelzorgers. Daarvoor zal in voorkomende gevallen gezocht worden naar vrijwilligers die een hulpvrager direct kunnen helpen en zal geprobeerd worden een groep van vrijwilligers te organiseren die beschikbaar is voor dergelijke hulpvragen. Gedacht wordt aan taken zoals het begeleiden van personen bij ziekenhuisbezoek, assistentie bij het invullen van ingewikkelde formulieren, organiseren van een 'maatje' waarmee iemand regelmatig een activiteit kan ondernemen of een gesprek kan hebben en dergelijke. De Diaconie wil hierbij stimuleren en faciliteren om een bemiddelingssysteem tussen hulpvragers en vrijwilligers op gang te krijgen.

Beleidsvoornemens:

- *Met de wijkteams en de Caritas in Odijk zal overlegd worden of het mogelijk is te komen tot een telefonisch meldpunt voor hulpvragen en een belijst met potentiële ondersteuners.*
- *Onderzoeken of het organiseren van een "maatjes-systeem" zinvol en uitvoerbaar is.*

Diaconieën en Caritas in Bunnik, Odijk en Werkhoven hebben met elkaar in 2013 de voedselbank Bunnik opgericht. De vraag komt vooral van vluchtelingen en mensen met schuldsanering. De gegevens zijn bij de gemeente bekend maar worden niet vrijgegeven. De gemeente, zorgkantoren en vluchtelingenwerk zullen bij eventuele cliënten op de mogelijkheid van voedselhulp wijzen. Het streven is om de voedselbank als een zelfstandige stichting te continueren in nauwe samenwerking met de voedselbank van Wijk bij Duurstede. De diaconie zal blijvend financiële ondersteuning bieden voor de kosten van de infrastructuur en het transport. Vrijwilligers(ook uit onze gemeente) doen het werk.

Beleidsvoornemen:

- *Het ondersteunen van de voedselbank en het bevorderen van vrijwilligerswerk.*

Wmo, etcetera

In 2005 is een start gemaakt met de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). De Wmo heeft de overheidszorg voor financieel en sociaal zwakkeren in de samenleving primair bij de gemeenten gelegd. Aanzienlijk meer zorgtaken van het Rijk en de provincie zullen in de komende tijd bij de burgerlijke gemeente en bij de mensen zelf neergelegd worden. Mantelzorg wordt nog meer en sleutelbegrip bij het omzien naar elkaar. De diakenen zien hier een taak voor de kerkelijke gemeente.

Beleidsvoornemen:

- *De diaconie wil enige deskundigheid verwerven op dit terrein en via een gemeentelid de band met de Wmo-raad hebben.*

Onderhouden van contacten naar buiten

Leden van het college van diakenen nemen deel aan gesprekken met maatschappelijk werk en sociale raadslieden. De contacten met de Caritas, Kromme Rijn parochie en plaatselijke afdeling zijn geïntensiveerd.

Beleidsvoornemen:

- *Gestreefd zal worden naar regelmatige contacten met onze zuster diaconieën en de caritas in de gemeente Bunnik.*

Stimuleren, bemoedigen en toerusten van de gemeente

In de afgelopen jaren is meer aandacht besteed aan het stimuleren, bemoedigen en toerusten van de gemeente op het gebied van diaconale, missionaire en werelddiaconale zaken. Daartoe is de communicatie via het Odijks Kerknieuws uitgebreid door, naast de maandelijkse uitgebreide informatie over collectiedoelen en –opbrengsten, regelmatig in artikelen aandacht aan (wereld)diaconale en missionaire zaken te besteden. Dit betreft dan zowel zaken waarmee via financiële of directe steun een band is als ook andere zaken. Een andere vorm van stimuleren, bemoedigen en toerusten is het helpen bij door anderen ingezette acties, zoals de diaconale reis naar en inzameling voor Ghana door één van de jongeren en verdubbeling van opbrengsten van collectes in de Jeugdkerk voor een diaconaal doel.

Diaconale projecten hebben als nevensdoel participatie en stimulering van de gemeente.

Bijdragen aan activiteiten van wijkteams

Hoewel in het recente verleden weinig directe hulpvragen via de wijkteams zijn gekomen wil de Diaconie contact met de wijkteams behouden, daar zij de ‘ogen en oren’ van de kerkgemeenschap zijn. Ook wil de diaconie de wijkteams informeren over de verandering in de zorg en de rol van de kerken daarbij. Een diaken neemt namens de diaconie deel aan de consistorie vergadering.

Beleidsvoornemen:

- *De wijkteams informeren over de verandering van de zorg en de rol en ambitie van de kerken daarbij.*

Sociale netwerken

Voorkomen en bestrijden van vereenzaming is mede een diaconale taak. De caritas deelt deze opvatting. Steun vanuit de Diaconie wordt verleend aan de volgende activiteiten:

- sobere maaltijden;
- ontmoetingen met dorpsgenoten (gezamenlijke maaltijden);
- zondagmiddagbijeenkomsten;
- snuffelhonk (op verzoek).

Jeugddiakenen

De Protestantse Gemeente in Odijk kent zogenoemde jeugddiakenen afkomstig uit de oudste groep van de kindernevendienst plus de eerste jaren van de middelbare school. Afhankelijk van hun interesse bestaat hun taak uit meewerken aan de collecte en het Avondmaal, het aansteken van de leeskaarsen en het uitspreken van een tekst en van een gebed. Aangestuurd door de leiding van de kindernevendienst worden zij, voorafgaand aan de dienst, geïnstrueerd door de predikant of de ouderling van dienst en diaken.

Andere diaconale activiteiten

Als dienst aan de gemeente ondersteunt de Diaconie de cassetterecorderdienst, de kerktelefoon via internet, de autodienst en bloemendienst. De bemensing wordt grotendeels onderling of via de vacaturecommissie geregeld. In deze activiteiten met een grote individuele uitstraling gaan dienst en pastoraat nauw samen.

De voedseltafel wordt eens per maand tijdens het koffiedrinken na de kerkdienst verzorgd door een groep vrijwilligers onder leiding van de diaconie. Het doel hiervan is maatschappelijke bewustmaking dat ook kleine producenten in de derde wereld een eerlijke prijs moeten krijgen voor hun producten.

Beleidsvoornemen:

- *De diaconie probeert stageplaatsen voor middelbare scholieren te realiseren bij de diverse activiteiten van onze gemeente.*

Inzameling, bestemming en beheer van gelden

Eens per jaar wordt, gelijktijdig met de actie Kerkbalans, een jaarlijkse bijdrage gevraagd aan gemeenteleden. Elke dienst is er een diaconale collecte. In uitzonderingsgevallen kan een extra collecte gehouden. In de Jeugdkerk wordt elke maand ook gecollecteerd voor een diaconaal doel.

Het beleid met betrekking tot bestemming van gelden is de laatste jaren enigszins gewijzigd. Er wordt meer geld bestemd voor diaconale investeringen, zoals microkredieten via Oikocredit en investeringen in het Protestants Diaconaal Krediet Nederland (PDKN). Een deel van het vermogen is belegd in diaconale projecten.

De inzet van de diaconie is om de koopkracht van het vermogen van de diaconie op peil te houden. Dit houdt in dat, afhankelijk van de inflatie, een deel van de rente-inkomsten over het vermogen, tot een maximum van de volledige rente-inkomsten, daarvoor beschikbaar gesteld wordt.

Collectiedoelen worden vooraf per kalenderjaar ingeroosterd aan de hand van een projectenlijst en de door Kerk in Actie aanbevolen collecten. Hierbij zal de Diaconie ruimte blijven claimen voor door zichzelf vastgestelde doelen, ook al neemt het aantal landelijk 'aanbevolen' doelen vanuit de PKN en Kerk in Actie jaarlijks toe. De collectiedoelen tijdens jeugddiensten worden in overleg met de jeugd vastgesteld.

Een belangrijk aspect blijft de financiële bijdrage aan noodhulp, nationaal, maar vaak ook internationaal. De Diaconie begroot daarvoor jaarlijks een bedrag en maakt zo nodig extra geld beschikbaar via specifieke geldwerving.

Ook intensivering van lokale diaconale activiteiten kan gepaard gaan met extra uitgaven.

Het Regionaal College voor de Behandeling van Beheerszaken van de PKN houdt toezicht op het beleid, de begroting en de jaarrekening van de diaconie. Voor ingrijpende veranderingen ten aanzien van diaconaal bezit moet toestemming gevraagd worden. De begroting en de jaarrekening van de diaconie hebben de goedkeuring van de kerkenraad nodig en liggen ter inzage voor gemeenteleden.

3.4 Pastoraat, vorming en toerusting

Als gemeente van Christus zien we als belangrijk kerntaak het 'omzien naar elkaar en zorgen voor elkaar'. Deze kerntaak van de gemeente wordt in het bijzonder behartigd door de ouderlingen die met de predikant, de wijkcoördinatoren en de wijkteamleden in het Groot Consistorie bijeen komen.

Pastoraat

We onderscheiden drie vormen:

- basispastoraat: dat is het omzien naar elkaar binnen de gemeente en daarbuiten door alle gemeenteleden. Deze vorm van onderling pastoraat is bepalend voor de identiteit en de sfeer in de gemeente. Het behoort tot de taken van het (Groot) Consistorie en de ouderlingen om langs allerlei wegen de gemeenteleden uit te dagen om vorm te geven aan de betrokkenheid op elkaar.
- gemeentepastoraat: een gericht en georganiseerd omzien naar de gemeenteleden. Dit gebeurt in de wijkteams en door de ouderlingen en teamleden in hun wijken; door wijkavonden of andere bijeenkomsten, door bezoekwerk onder alle gemeenteleden of onder bepaalde categorieën, bij bepaalde momenten in het kerkelijk jaar (Kerst, Pasen);, bij verhuizing (afscheid- en welkomstbezoek), bij 'scharniermomenten' in het leven: doop, belijdenis, huwelijk, jubilea en overlijden.
- bijzonder pastoraat door de predikanten in bepaalde omstandigheden en bij bepaalde gebeurtenissen in het leven van gemeenteleden (crisispastoraat en huisbezoek). De ouderlingen en bezoekers vanuit wijkteams vervullen hierbij een belangrijke signalerende rol.

Beleidsvoornemen:

- *Het (Groot) Consistorie neemt zich voor kennis te nemen van nieuwe vormen van pastoraat, bijvoorbeeld groepspastoraat aan rouwenden. Het bezoek aan de Landelijke Pastorale Dag in 2013 is hiervoor een inspiratiebron.*

Blijvend moet gezocht worden naar nieuwe wegen om gemeenteleden met elkaar in contact te brengen (waarbij activiteiten een hulpmiddel kunnen zijn). Ook het contact met leden van de katholieke parochie zou in deze aandacht meegenomen kunnen worden – bijv. in relatie tot de gezamenlijke diensten.

Tot het gemeentepastoraat behoort ook het bezoekwerk van de ouderlingen in hun eigen wijk, dit na overleg met het betreffende wijkteamlid (zie ook hieronder over verschillende typen bezoekwerk). Van oudsher kleeft aan het 'ouderlingenbezoek' een bepaalde ambtelijkheid en de verwachting dat geloof en kerkelijke meelevendheid de enige gespreksonderwerpen zijn. Ongewild kleurt dit het ambt en vormt het een obstakel om ouderling te worden.

Beleidsvoornemen:

- *We zetten het bezoekwerk van ouderlingen en medewerkers in een breder kader van gemeentepastoraat, zonder bij voorbaat bepaalde thema's of een bepaalde kwaliteit van het gesprek aan bepaalde mensen of ambten toe te wijzen.*

Wijkteams

De drie wijkteams bestaan in principe ieder uit een ouderling of een coördinator en enkele gemeenteleden voor het bezoekwerk. In september 2009 is besloten

om een diaken toe te voegen aan het Consistorie. Daarmee is het niet meer vanzelfsprekend of noodzakelijk dat in ieder wijkteam altijd een diaken deelneemt. Bij het bezoekwerk kan het gaan om nieuw ingekomenen (verwelkoming, betrokkenheid en interesse, basisgegevens voor kerkelijk bureau), jongeren (dit bezoekwerk gebeurt niet systematisch), ouderen, jonge gezinnen (bijv. rond doop, geloofsopvoeding, catechese) en bij bijzondere gelegenheden. Daarnaast verlenen zij hand- en spandiensten bijv. bij de actie Kerkbalans en ontwikkelen zij activiteiten binnen de wijk, zoals een koffiebijeenkomst of een (mini)wijkavond of een groothuisbezoek. De predikant is zoveel mogelijk betrokken bij de wijkteams.

Beleidsvoornemen:

- *De wijkteamleden bij toerbeurt betrekken bij het wekelijkse koffiedrinken na de kerkdienst. Zij fungeren vooral dan als aanspreekpunt voor nieuw ingekomenen.*

Beleidsvoornemen:

- *Zorgdragen dat de drie wijkteams beschikken over minimaal 5 wijkteamleden en een pastoraal ouderling.*

Vorming en Toerusting

In elke vergadering van het Groot Consistorie wordt aandacht besteed aan een bezinningsthema. Ook de openingen van de vergaderingen van het Consistorie kennen een vormend en/of bezinnend karakter. De predikant geeft zoveel mogelijk leiding aan deze toerusting.

De activiteiten op het terrein van vorming en toerusting van gemeenteleden worden door het Consistorie gecoördineerd en jaarlijks samen met de groepen geëvalueerd. Het opstarten of beëindigen van kringen wordt gemeld in het Consistorie.

Beleidsvoornemen:

- *In overleg met het Oecumenisch Beraad Odijk zal worden gezocht naar mogelijkheden om toerusting activiteiten gezamenlijk op te zetten.*

Bijzonder pastoraat op verzoek

Eén van de opdrachten van de christelijke gemeente is, om betrokken te zijn op mensen die te maken hebben met nood en dreiging van allerlei aard. Tot die nood en dreiging behoren onder andere situaties van ziekte waarin mensen psychisch of lichamelijk lijden. Er zijn veel manieren waarop aan deze betrokkenheid vorm wordt gegeven en die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn: gebed (liturgie), aandacht voor mensen (pastoraat) en ondersteuning (diaconaat).

Ook ziekenzegening en ziekenzalving worden in de bijbel genoemd. In 2009 is in onze gemeente de mogelijkheid tot het aanvragen van ziekenzegening en -zalving ingevoerd: twee liturgische handelingen die de nabijheid van God (extra) benadrukken. Deze kunnen plaatsvinden in een (speciale) dienst of bij mensen thuis.

In de Protestantse Gemeente Odijk kunnen ook levensverbintenissen van twee persoon, anders dan in een huwelijk van man en vrouw, als een verbond van liefde en trouw voor Gods aangezicht worden gezegend. Voorwaarde is dat tenminste een van de betrokkenen lid is van onze gemeente.

3.5 Jeugd en jongeren

De leef- en belevingswereld van jeugd is een andere dan die van volwassenen. Uit onderzoek blijkt dat in de leefwereld en het geloof van jongeren een aantal belangrijke elementen naar voren komen:

- jongeren hebben wel behoefte bezig te zijn met zingeving, maar kerk en geloof blijken daarvoor vaak irrelevant te zijn;
- jongeren hebben een overvloed aan keuzemogelijkheden in hun leefwereld, de kerk moet dus in zekere zin concurreren met andere mogelijkheden;
- jongeren maken weinig gebruik van overgedragen geloof. Vaak nemen jongeren opvattingen van hun ouders ten opzichte van geloven over als vorm, zonder dat ze daar een eigen inhoudelijke invulling aan kunnen geven of in verband kunnen brengen met eigen levenservaringen.

We willen een kerkgemeenschap zijn voor iedereen, voor jong en oud. Gods belofte aan deze wereld geldt immers voor iedereen. We willen ons bij onze activiteiten niet beperken tot onze "eigen" groep, ook niet in het jeugd- en jongerenwerk. We zijn als gemeente laagdrempelig en naar buiten gericht. Onze gemeente wil in heldere taal aan jongeren duidelijk maken wat het christelijk geloof inhoudt. Op een open wijze, zonder krampachtigheid. De gemeente is betrokken en gastvrij. Naar jongeren toe betekent dit dat er echt geluisterd wordt, en dat (spel)ruimte voor hen gecreëerd wordt.

In de voorgaande beleidsplanperiodes is onder leiding van de Jeugdraad een stevige basis voor het jeugd- en jongerenwerk ontstaan. Tegelijkertijd hebben we als gemeente te maken met een duidelijke trend:

- het aantal kinderen in de leeftijd van 0-18 neemt gestaag af;
- de betrokkenheid van kinderen in de middelbare schoolleeftijd neemt af;

Geloofsopvoeding

Ongeveer acht maal per jaar komt een groep ouders thuis een avond bij elkaar. Zij vormen de 'kring geloof en opvoeding'. Ouders wisselen ervaringen, gedachten en vragen uit over geloof en opvoeding om handreikingen te krijgen voor de opvoeding van hun kinderen en hun geloof te verdiepen en voor te kunnen leven.

Beleidsvoornemen:

- *Doopouders in de jaren na de doop van hun kind actief betrekken en ondersteunen bij geloofsopvoeding door hen uit te nodigen voor jaarlijkse gespreksavonden.*

Kinderoppas

De kinderen (tot 4 jaar) worden tijdens de dienst op zondag opgevangen door een oppasouder en een hulpjongere zodat ouders de gelegenheid hebben om de kerkdienst te bezoeken.

Hoewel de groep ouders die gebruik maakt van de kinderopas gering is, is het van belang om deze voorziening de komende jaren te handhaven.

Kindernevendienst

De kindernevendienst wordt georganiseerd voor de jongste (basisschool groep 1, 2, 3 en 4) en de oudste groep (basisschool groep 5, 6, 7 en 8). De kinderen ontmoeten hun

leeftijdsgenoten tijdens de kerkdienst en luisteren naar bijbelverhalen die op een speelse en toegankelijke manier aangeboden worden.

Er worden speciale projecten georganiseerd rondom Advent, Kerst, de 40-dagentijd, Pasen en Pinksteren. Verder is er jaarlijks een kinderkerstfeest, een zomerontbijt en een overstapdienst voor de groep 8-ers die naar de middelbare school gaan.

Kinderclub

Voor kinderen van de basisschool wordt er gedurende 20 weken per jaar kinderclub georganiseerd. Kinderclub richt zich op ontmoeting en gezellige activiteiten. Deze activiteit draagt ook sterk bij aan het open karakter van onze gemeente; alle kinderen uit het dorp van zijn van harte welkom.

Jeugd(kerk)diensten

Jaarlijks wordt er een jeugddienst georganiseerd door de leiding en de jongeren van de jeugdkerk, samen met de predikant. De jeugdkerkdienst wordt gehouden in de kerk en heeft de opzet van een jeugdkerk. Tevens wordt er naar gestreefd om jaarlijks in enkele normale diensten jongerenmomenten op te nemen. Dit zijn momenten waaraan jongeren deelnemen / meewerken, in de vorm van het voorlezen van een tekst, het spelen van een sketch of het maken van muziek. Door de jeugdkerkdiensten en de jongerenmomenten worden jongeren meer betrokken bij de dienst en hopen wij dat de diensten voor jongeren aantrekkelijker worden.

Jeugdkerk

Op elke eerste en derde zondag van de maand is er gelijktijdig aan de reguliere kerkdienst een jeugdkerk. Jongeren (12-16 jaar) nemen actief deel aan een laagdrempelige, creatieve en eigentijdse viering. In deze jeugdkerk wordt meningsvorming gestimuleerd over aansprekende geloofs- en levensthema's. Jongeren worden uitgenodigd om mee te denken over diaconale doelen (bestemming collecte), hun houding te bepalen in relatie tot diaconale vragen en bij gelegenheid een daadwerkelijke bijdrage te leveren aan een concreet diaconaal doel (bijv. hulpactie in de regio). Hoewel de opkomst bij de jeugdkerk een dalende trend laat zien zal de opzet van de jeugdkerk de komende jaren gehandhaafd blijven.

Beleidsvoornemen:

- *Zoeken naar een diaconaal project met de mogelijkheid voor jongeren om zelf iets actiefs te doen.*

Catechese en Reflection

Voor kinderen van de basisschool (groep 4, 5 en 6) wordt er twee maal per jaar kindercatechese gegeven. De kinderen leren op speelse wijze over kerkthema's als avondmaal, doop, liturgie en kerkelijke feesten. De kindercatechese wordt verzorgd door de predikant en enkele vrijwilligers.

Kinderen van groep 7 en 8 van de basisschool worden jaarlijks uitgenodigd voor de basiscatechese. De predikant verzorgt 12 bijeenkomsten aan het einde van een middag. De tieners krijgen basiskennis over kerk, geloof en bijbel aangereikt.

De tieners op de middelbare school werden tot nu toe altijd uitgenodigd voor Reflection. De afgelopen jaren is het moeilijk gebleken om voldoende jongeren te interesseren voor deelname aan Reflection.

Beleidsvoornemen:

- *Nieuwe (projectmatige) vormen vinden die in plaats komen van catechese en Reflection en aansluiten bij de leefwereld en behoefte van jongeren.*

16+ soosgroep

Er is een nieuwe groep 16+-ers, waarmee een "gespreksgroep" is opgericht. Het is de bedoeling om 1 x per maand op zondagavond met elkaar te eten en daarna met elkaar in gesprek te gaan over een thema.

Overige activiteiten en beleidsvoornemens

Jaarlijks wordt er een kinderkerkkamp georganiseerd kinderen. De leeftijdsgrenzen voor deelname worden per jaar vastgesteld. Elk jaar doet de jeugd van het Witte Kerkje mee met Sirkelslag.

Beleidsvoornemen:

- *De Jeugdraad is zich bewust van het feit dat ook voor twintigers aantrekkelijke activiteiten beschikbaar moeten zijn. Dergelijke activiteiten bieden wij momenteel niet aan. Wellicht zou ook eens nagedacht moeten worden over een beleid voor deze groep.*

Beleidsvoornemen:

- *De Jeugdraad wil de komende tijd bekijken hoe en waar zij in het jeugdwerk kunnen aansluiten bij het thema "Groene Kerk" / Kerk en Duurzaamheid. Hierbij willen wij de nadruk leggen op "Hoe gaan wij om met onze aarde". Binnen het Jeugdwerk kan bij Duurzaamheid gedacht worden aan: zorg om de schepping, duurzaam leven, gebruik van FairTrade producten, energiebesparing / groene stroom, afvalscheiding.*

Zie verder het jeugdbeleidsplan "Wie de Jeugd heeft, heeft de toekomst" van de jeugdraad.

3.6 Samenwerking met andere kerken

Oecumenisch Beraad

Het Oecumenisch Beraad heeft als haar doelstelling geformuleerd: "Vanuit de gedachte dat zowel katholieken als protestanten in één en dezelfde God geloven, proberen we samen te groeien in het geloof. Dit door met elkaar in gesprek te gaan en van elkaar te leren: wie God is, wie wij zelf zijn en hoe wij in het geloof en het leven staan; hoe wij samen ons geloof gestalte kunnen geven in de (dorps)samenleving. Het gaat om het gezamenlijk bezig zijn met God, met elkaar en met de wereld."

De officiële samenwerking tussen de Geloofsgemeenschap Heilige Nicolaas Odijk en de Protestantse Gemeente Odijk dateert van 1986: in dat jaar werd het Samenwerkingsverband Odijkse Kerken (SOK) opgericht. In mei 2001 is de organisatiestructuur ingrijpend gewijzigd en is ook de naam SOK veranderd in Oecumenisch Beraad Odijk (OBO). De visie is dat het geloof in beide kerken wordt gevoed door dezelfde bronnen en dat dezelfde toekomstvisioenen gedeeld worden.

Het OBO wordt gevormd door voorgangers van beide kerken (pastor en predikant), de voorzitter van het kerk bestuur, de ouderling van de oecumene, een secretaris en drie commissies waarin beide kerken zijn vertegenwoordigd. Het oecumenisch beraad vergadert 3 à 4 keer per jaar.

Het OBO kent 3 commissies:

1. De Commissie Liturgie: hier ligt het accent op vieren. Dit krijgt vorm in 3 oecumenische zondagsdiensten per jaar, de avondgebeden in de Stille Week en de wereldgebedsdag.
2. De Commissie Vorming en Toerusting: dit betreft het aanbod van cursussen, groepen en kringen en het samenstellen en uitgeven van het veertigdagen boekje. Het godsdienstonderwijs op de openbare basisschool valt ook onder deze commissie.
3. De Commissie Kerk en Samenleving: hier ligt het accent op dienen. De activiteiten zijn de sobere maaltijden in de 40 dagentijd, de maandelijkse ontmoeting met dorpsgenoten op de zondagmiddag en het eten met dorpsgenoten elke maand op de maandagavond.

Een bijzondere vorm van oecumenische samenwerking is het Godsdienstonderwijs op de openbare basisschool in Odijk. Dit wordt door een bevoegde docent gegeven. Over de organisatie, de inhoud en de toekomst hiervan wordt jaarlijks verslag gedaan in het OBO. Vanaf september 2009 wordt dit onderwijs betaald door de rijksoverheid. In juni 2013 heeft het PCGVO (Prot. Chr. Godsd. Vorm. Ond.) meegedeeld dat de regering van plan is om per 1-1-2014 de subsidie hiervoor te stoppen.

Er zijn contacten met de Raad van Kerken, daarnaast worden kerkbladen uitgewisseld en beschikbaar gesteld. De landelijke actie Kerkbalans wordt op hetzelfde moment in beide kerken gehouden.

Het is de visie van de diaconie meer samen te werken met de katholieke partners (Caritas); het OBO heeft hierin een sturende rol.

Het succes van de oecumenische samenwerking is voor een groot deel afhankelijk van een goede communicatie tussen de groepen en van een goede voorlichting aan gemeente en parochie.

Groei van deze activiteiten en contacten is alleen mogelijk als er steeds bij elke activiteit in de gemeenschappen wordt overwogen of het samen of apart moet gebeuren.

Beleidsvoornemen:

- *Als gevolg van de huidige ontwikkelingen in de Katholieke Kerk zal in de nabije toekomst creatief nagedacht moeten worden over welke vormen van samen vieren realiseerbaar zijn. Als gevolg van de veranderde omstandigheden is meer herbezinning op de oecumene noodzakelijk.*

Classis

De Protestantse Gemeente te Odijk maakt deel uit van een breder verband van kerken en gemeenten, nl. de classis Zeist. De classis omvat de kernen Austerlitz, Bilthoven, Bunnik, De Bilt, Den Dolder, Driebergen, Odijk, Cothen, Soesterberg, Werkhoven, Wijk bij Duurstede en Zeist.

Aangewezen door de kerkenraad vertegenwoordigen thans 1 ambtsdrager en de predikant onze gemeente op de classisvergaderingen, die minimaal vier maal per jaar gehouden worden. In de classis ontmoeten de gemeenten en kerken elkaar, wordt het kerkelijk gesprek tussen de van elkaar verschillende gemeenten gevoerd en worden, naast voorstellen van of naar de synodes, ook de zaken die alle gemeenten aangaan, besproken.

H4 Opbouw en omvang van de Protestantse Gemeente te Odijk

De gemeente telt per 1 januari 2013 761 leden.

De omvang en leeftijdsopbouw van de Protestantse Gemeente te Odijk heeft zich het afgelopen decennium als volgt ontwikkeld:

Leeftijdsgroep	2001	2003	2005	2007	2009	2013
< 20 jaar	229	212	192	181	176	143
20 – 35 jaar	118	108	96	79	80	79
36 – 49 jaar	245	210	201	184	166	148
50 – 64 jaar	185	184	167	171	174	176
> 65 jaar	142	133	157	167	194	215
<i>Totaal</i>	<i>919</i>	<i>847</i>	<i>813</i>	<i>782</i>	<i>794</i>	<i>761</i>

Opgemerkt moet worden dat er in de periode 2003-2005 actief beleid is gevoerd met betrekking tot de passieve leden, die ook geen gift bij Kerkbalans wilden doen. Veel van deze leden hebben hun lidmaatschap destijds opgezegd.

Deze opbouw wijkt gemiddeld genomen niet af van de landelijke cijfers. Opvallend is de kleine groep tussen 20 en 35 jaar, de grote groep senioren en ouderen en een versneld kleiner wordende groep jongeren onder de 20 jaar. Deze laatste daling heeft te maken met de bijzondere demografische opbouw van Odijk als gevolg van sterke uitbreidingen in de jaren tachtig van de vorige eeuw.

In de periode 2009-2013 zijn er 14 kinderen gedoopt.

H5 Kerkgeschiedenis Odijk

Dorp en kerk van Odijk zijn in hun oorsprong verbonden met de Kromme Rijn. In de nabijheid van een goede oversteekplaats van de rivier - waar later een brug gebouwd zou worden - ontstond de eerste nederzetting. Over het water werden de bouwmaterialen voor het eerste kerkgebouw aangevoerd. Aan de kerk die op een kleine hoogte dicht bij het water ligt, is sinds de twaalfde eeuw gebouwd totdat er in het midden van de zestiende eeuw een mooie kerk met een flinke toren stond. Deze kerk was naar alle waarschijnlijkheid in de 11e eeuw toegewijd aan Sint Heribert, een bisschop van Keulen die ook voor de bisschopsstad Utrecht van belang is geweest en later heilig is verklaard.

Aan het einde van de zestiende en het begin van de zeventiende eeuw veroorzaakte de kerkreformatie een scheuring onder de kerkleden: een protestantse minderheid - de latere hervormde gemeente - bleef in het oude kerkgebouw bijeenkomen. De rooms-katholieke meerderheid week uit naar andere kerkplaatsen of naar gebouwen die soms het karakter van een schuilkerk hadden.

De Rooms Katholieke Kerk

De emancipatiebeweging van de rooms-katholieken in Nederland leidde sedert de tweede helft van de 19e eeuw tot de bouw van rooms-katholieke kerken, die gezichtsbepalend werden voor de dorpen, zo bijvoorbeeld in Werkhoven en Cothen. Echter niet in Odijk waar de parochianen in Bunnik ter kerke gingen totdat op 5 september 1964 de Sint Nicolaaskerk aan de Sint Nicolaaslaan ingewijd kon worden.

In 2003 zijn in het dorp Odijk 1688 personen (33% van de dorpsbevolking) verbonden met de RKK.

In de jaren zestig en zeventig was Odijk het centrum van de oecumenisch gerichte basisgroep 'Shalom' die onder meer alternatieve oecumenische diensten organiseerde in het toenmalige motel Bunnik. Sinds die periode is oecumenische samenwerking tussen de kerken van Odijk uitgegroeid tot een vanzelfsprekende zaak. In paragraaf 4.2.2 wordt verder ingegaan op deze samenwerking.

De Protestantse kerken

De twee kerkscheidende gebeurtenissen in de Nederlandse Hervormde Kerk van de 19e eeuw: de Afscheiding van 1834 en de Doleantie van 1886, die geleid hebben tot het ontstaan van de Christelijk Gereformeerde Kerk en de Gereformeerde Kerken, zijn aan de hervormde gemeente Odijk grotendeels voorbij gegaan.

Leden van de Gereformeerde Kerken in Nederland die in Odijk woonden of kwamen te wonen, vielen onder de Gereformeerde Kerk van Bunnik.

Op 20 september 1987 zijn de oorspronkelijk tot de gereformeerde kerk van Bunnik behorende leden vanuit een daartoe opgerichte Gereformeerde Kerk Odijk de federatie aangegaan met de hervormde gemeente Odijk als 'Hervormde Gereformeerde Kerkgemeenschap Odijk'. Ter herinnering aan deze gedenkwaardige stap is een reliëf in de kerk aangebracht dat verwijst naar het Emmaüs-verhaal, waarin verteld wordt hoe mensen samen op weg waren en de Heer ontmoetten: 'was ons hart niet brandende in ons...'. Bij het tienjarig bestaan van de federatie is op het grasveld voor de kerk een eik geplant binnen een hekwerk met de datum '1987'.

In het landelijk oecumenisch proces naar kerkvereniging doet sinds 1985 ook de Evangelisch Lutherse Kerk mee. Aangezien er in Odijk geen lutherse groep of

gemeenschap is, zijn bij de kerkvereniging in Odijk slechts twee kerken betrokken.

De afzonderlijke synodes van de Samen-op-Weg kerken hebben op 12 december 2003, het door de Triosynode genomen besluit tot vereniging van de kerken onder de naam van 'Protestantse Kerk in Nederland' geratificeerd. Dit is in feite ook de officiële bevestiging zijn van wat al zestien jaar in Odijk - en elders - ervaren wordt: dat het Samen-op-Weg-proces kerk en dorp in alle opzichten ten goede kan komen.

In 2005 gaat de Hervormd Gereformeerde Kerkgemeenschap Odijk op in de Protestantse Gemeente Odijk (PGO). Deze verandering is in Odijk een logisch vervolg op het Samen-op-Weg-proces en volgt daarmee het landelijke proces. De voorgangers van PGO hebben in 2002 933 leden, dat is 18.7 % van de dorpsbevolking van Odijk.

Het kerkgebouw

In de eeuwen na de Reformatie bleef de hervormde gemeente Odijk klein. Het onderhoud van de oude kerk bleek een zware last. In 1820 werd het noodzakelijk om de toren met aanbouw te slopen, waardoor het Witte Kerkje zijn huidige vorm kreeg.

Ook het oorspronkelijke orgel (een Künckel-orgel) uit 1784 leed onder gebrek aan onderhoud. In 1933 werd dit orgel te koop aangeboden en verhuisde het naar Hoorn. Een vervangend orgel (een Unit-orgel van de firma Verweij) heeft het uitgehouden totdat in 1970 de Orgelcommissie van de Nederlands Hervormde Kerk een vernietigend oordeel gaf over de staat van het instrument. Vervanging bleek noodzakelijk. Het huidige Blank-orgel werd op 30 mei 1974 aan de gemeente overgedragen.

Eind jaren dertig werd het interieur van de kerk vernieuwd door het aanbrengen van een middenpad tussen de banken. In de jaren zestig werden de banken vervangen door de huidige losse stoelen en de kansel werd ontdaan van zijn klankbord.

Op 10 september 2020 bestaat het Witte Kerkje 200 jaar.

Beleidsvoornemen:

- *Aan het eind van deze beleidsperiode wordt een commissie ingesteld ter voorbereiding op het 200-jarige jubileum van het Witte Kerkje.*

Uitbreiding

Pas in de tweede helft van de 20e eeuw was er sprake van groei van de hervormde gemeente dankzij de nieuwbouw in het dorp. Activiteiten namen toe en er ontstond behoefte aan nevenruimten; aanvankelijk nog in de pastorie, later in de consistorie. De oude consistorie werd na de brand van 1966 vernieuwd en vergroot.

Verbonden met deze consistorieruimte werd in 2001 'de Meenthoek' gebouwd als centrum voor de vele activiteiten rond het Witte Kerkje.

De begraafplaats

De begraafplaats voor de protestantse dorpsbewoners van Odijk lag eeuwenlang aan de voorzijde van het kerkgebouw. Een aantal vooraanstaanden werd, totdat dat in de 19e eeuw van overheidswege verboden werd, in de kerk begraven. De zerken zijn nog steeds zichtbaar in de kerk. In die periode werd de huidige begraafplaats aan de zuidkant van de kerk ingericht.

De katholieke parochie had en heeft haar begraafplaats in Bunnik. Daarnaast is sinds 2007 een algemene begraafplaats aan de Singel in Odijk. In 2001 werd door de kerkenraad besloten om het kerkhof uitsluitend te bestemmen voor leden van de kerkelijke gemeente. Ondanks uitbreiding met een gedeelte van de pastoretuin zou anders binnen afzienbare tijd ruimtegebrek ontstaan. Juist met de komst van de algemene begraafplaats is er duidelijk minder spanning omtrent het begraven van mensen binnen Odijk.

Bezittingen

Op het terrein naast de kerk staat de pastorie die in 1908 op het terrein van de oude pastorie gebouwd is. Samen met de grote pastoretuin die afloopt naar de oorspronkelijke Kromme Rijn en het schapenweitje voor de toren, vormen kerk, pastorie en kerkhof een geheel: een beeldbepalend dorpsgezicht.

